

Регулаторна реформа и конкурентност

УДК 339.137.2
338.22(497.11)

По мишљењу Међународног монетарног фонда један од највећих узрочника неконкурентности српске привреде је њена инвестициона клима. Слаб квалитет пословног окружења повећава трошкове пословања, смањује конкурентност домаћих предузећа и одвраћа стране и домаће инвеститоре од отварање нових, извозно оријентисаних предузећа. Међутим, судећи по најновијем извештају Светске банке о условима пословања, Србија и не стоји тако лоше. Србија је заузела прво место међу земљама које су начиниле значајан напредак у реформисању свог правног окружења и олакшавању пословања. Према ставу Светске банке постоји директна каузална веза између пословног окружења и економског раста. Заиста, када се погледа листа првих пет држава – Нови Зеланд, САД, Сингапур, Хонг Конг, Аустралија – тешко је заључити другачије.

Централна тема овог текста је управо ово питање: да ли реформа регулаторног оквира директно утиче на економски раст и конкурентност или је то само један од многих других утицаја? У потрази за одговором овај чланак ће прво у кратким цртама изложити концепт конкурентности и утицаје на развој конкурентности, затим ће се окренути економској и правној теорији која се бави утицајем формалних и неформалних правила

---

¹ Заменик шефа пројекта на USAID Пројекту за развој предузетништва. Сви ставови у овом тексту су лично мишљење аутора и не представљају ставове USAID-а, Пројекта за развој предузетништва или Booz Allen Hamilton-а.

на економски развој, да би се затим позабавио с два битна питања – како је промена регулативе, нарочито у Источној Европи, допринела схватању утицаја регулативе на економски развој и у којој је мери пословна стварност у току с реформама. Коначно, доћи ћемо и до питања утицаја промене формалних правила на промену образаца понашања.

Шта је уопште та конкурентност?

Уколико спадате међу оне које посећују коктел забаве, или пак оне који још увек (из необјашњивих разлога) прате изјаве домаћих политичара онда сте давно схватили да је конкурентност обавезан део вашег речника.

О чему је заправо реч? Конкурентност је релативно нов концепт (ако неко још концепт из 80тих сматра новим) који претендује да објасни шта су то извори богатства. Практичније речено: шта је оно што земље чини богатијим и успешнијим и обрнуто и како ове друге од сиромаштва довести до богатства. За разлику од ранијих теорија, као што је теорија компаративних предности, која објашњава економски развој путем одређених предности и карактеристика земље, конкурентност почива на микро нивоу: у способности предузећа да производе робу и услуге користећи ефикасније и продуктивније методе од оних које користе њихови конкуренти.

Краће речено, конкурентност почива и зависи од продуктивности. По речима *Michael Porter*-а, једног од родоначелника теорије конкурентности, просперитет једне нације одређен је продуктивношћу којом она користи своје људске, капиталне и природне ресурсе (Porter, 2000). У модерној, глобалној економији, продуктивност мање зависи од тога *шта* индивидуалне фирме производе, а много више од тога *како* производе.

